

Kaj obeta svetu Generalna skupščina OZN?

Z velikim zanimanjem pričakuje svet prvo sejo petega rednega zasedanja Generalne skupščine Organizacije združenih narodov. Po Ustanovni listini Organizacije se bo začelo to zasedanje tretji torker v septembru, to se pravi 19. septembra 1950 ob treh popoldne. Plenarne seje bodo v newyorški razstavni dvorani, v mestecu Flashing Medo, okrog 20 km severovzhodno od središča New Yorka.

Začasni dnevni red tega zasedanja je zdaj v središču pozornosti mednarodnih političnih krogov. To je dolg seznam svetovnih problemov, ki jih znova vpisujejo vanj večinoma že več let, ki pa so postali zaradi nasprijetih silami v svetu ne le nerešljivi na takšnih zborih, marveč tudi povod za zaostritev novih protislovij in novih preizkušanj tistih, ki so samo na jeziku za mednarodno sodelovanje. Prvotnih 62 točkam se je sčasoma pridružilo še 10 dodatnih predlogov posameznih držav. Do dneva, ko se konča splošna debata v plenumu, dnevni red ni popoln. Navadno pridejo glavne »bombe« v zadnjem trenutku.

Čeprav pa je treba najbolj pereče politične zadeve še vedno pričakovati, zadostujejo začasni seznam in doslej prijavljeni dodatni problemi, da opozore na vso važnost dnevnega reda bližnje Generalne skupščine OZN.

Že na prvih osem točk, ki se nanašajo na samo konstituiranje skupščine in ki jih obravnavajo navadno kot nekakšne navadne formalnosti, opozarjajo počen krogi kot na začetek zaostritev zapletljiv v svetu. Že od leta 1948 skočita dva tabora v lase vedno, kadar gre za vprašanje, kako bo sestavljeno predsedstvo. Verjetno je, da se bo to ponovilo tudi tokrat. Toda doslej je bilo vprašanje izvolitve in poročila verifikacijskega odbora v bistvu pravna formalnost. Nesprotno pa bo na bližnjem zasedanju verifikacija pooblastil kitajske delegacije izredno važno politično vprašanje. Vsako državo — članico lahko zastopa samo ena delegacija. Toda tokrat je treba pričakovati, da se bosta potegovali za eno mesto dve delegaciji in da bo večje število držav priznalo, da so delegati vlade Ljudske republike Kitajske edini pooblašteni, da zastopajo tega azijskega orjaka. Čeprav delegacija ZDA, kakor vse kaže, še vedno vztraja pri stališču obrambe Čangkaičkove vlade, se bo konflikt neogibno politično zaostрил v verifikacijskem odboru. Zato je verjetno, da se bo začela generalna debata v zelo napetem ozračju. Generalna debata je bila doslej vedno uvod v politični boj, ki se je nadaljeval v odborih, poudarjal pa v govorih šefov delegacij med tolmachenjem stališča njihovih vlad glede na splošno politično probleme. Korejsko vprašanje, vprašanje nevarnosti za mir, vprašanje reda v Aziji, ogrožena varnost v Evropi, vsa ta vprašanja ne morejo ostati izven okvira generalne debate. Zato ima lahko vsaka izjava v okviru tega besednega dvoboja senzacionalen pomen, ker se na najvažnejši svobodni tribunali sveta izrekajo mnenja o usodi sedanjega človeškega rodu. Tu se bodo upovedovali dejanski pogoji za mir in mednarodno sodelovanje v svetu. Razumljiva je sedanja rezerviranost političnih krogov vseh držav — članic o tem, kaj in koliko bo predmet izjav njihovih politično odgovornih vlad v tej debati. Toda debata ne bo mogla prikriti svetu resnične slike sedanjega svetovnega položaja.

Kakor je že navada, se bo ta generalna debata spremenila iz abstraktne v konkretno brž ko bodo začeli proučevati poročila treh svetov. Obravnavanje poročila Varnostnega sveta v političnem odboru bo nujno postavlilo pred svet v vsej globi resnico o Koreji, Palestini in spopadih v Indiji. Na drugi strani bo poročilo Ekonomsko-socialnega sveta omogočilo predstavnikom držav analizirati gospodarske in socialne probleme ter tebe v svetu. Znova se bo pokazalo,

kako pereče je načelo o samoodločbi narodov v Aziji in Afriki, ko bodo obravnavali poročilo Varuškega sveta. Naj bodo delegacije kakršne koli, ta diskusija omogoča svetu pokazati in ugotoviti resnico.

Ta splošni del dnevnega reda pa bo imel veliko senzacijo: izvolitev generalnega tajnika. G. Trygve Lieu poteče mandat v začetku leta 1951. Zato bo izvoljen nov najvišji stalni funkcionar mednarodne skupnosti. Razumljivo je, da delajo vse vlade kombinacije v zvezi z vprašanjem teh volitev in da ne širijo uradnih vesti, ali bo g. Lie znova izvoljen ali ne. Pogajanja bodo izkoriščali za barantanje o novih koncesijah do zadnjega trenutka.

Politični problemi ne obetajo mirnega ozračja v tej dobi splošne napetosti. Polestina, zlasti internacionalizacija Jeruzalema, je že večkrat privedla napetost med Židi in Arabci do strasti. Usoda italijanskih kolonij je bila in ostane to rišče protislovij v nasprotjih med narodi, ki zahtevajo svojo svobodo, in imperialisti, ki mešetarijo med seboj o ravnotežju koristi. Grško vprašanje se bo omejilo na okvir humanitarnega videza (repatriacija otrok) in političnih reminiscenc (ponavljanje po uradni dolžnosti obožboj proti nekaterim grškim severnim sosedom). Toda vse to bo uvod v prave politične probleme — probleme miru na Daljnem vzhodu (Kitajska in Koreja) in kontrole nad atomsko energijo. Tu bo — kot podpora imperialistov proti Sovjetski zvezi — vprašanje spoštovanja človeških pravic v sovjetskih satelitskih državah v Vzhodni Evropi. A kot »bomba« potudirajo ameriški predlog, po katerem je ZSSR obtožena, da ni repatriirala vojnih ujetnikov. Razumljivo je, da bo osnovni boj v Političnem odboru.

Med gospodarskimi problemi je tudi vrsta zelo ostrih, kakor so: mednarodna akcija za polno zaposlitev in gospodarsko stabilnost v svetu (privikrat pred Generalno skupščino); ekonomski razvoj gospodarsko nerazvitih držav; koncentracija mednarodnih naporov in sredstev za delo specializiranih agencij OZN (beri koncentracija gospodarske kontrole v svetu).

Tudi tako imenovani socialni problemi obetajo zelo važna politična vprašanja: osnutek konvencije o svobodi informacij (privikrat pred Generalno skupščino); ureditvev statuta beguncev in razseljenih oseb (dosedanja ureditvev preneha konec leta 1950).

Kolonialni problemi so letos omejeni na običajno analizo letnih poročil in na proučevanje vprašanj Jugovzhodne Afrike, ki jo je enostransko anektirala Južna Afrika; to vprašanje se vleče že od prvega zasedanja iz leta 1946.

Razen mnogih upravnih in proračunskih problemov, kjer so pomešana tehnična vprašanja s političnimi, je na dnevnem redu tudi vrsta pravnih problemov. Med njimi so zelo važni: formulacija nürberških načel kot zakona o vojnih zločinih v morebitnih bodočih agresijah, zakonik o zločinih proti miru in varnosti človeštva, vzpostavitev mednarodnega kazenskega sodišča za sojenje držav, ki ogrožajo mir in varnost v svetu. Vse to so pravniško prirojeni politični problemi, ki so bolj izraz sedanjega položaja v svetu, kakor izkušnje iz druge svetovne vojne, v kakršni obliki so prišli pred Generalno skupščino leta 1946. Kot krona teh političnih problemov v pravni obliki pa bo osnutek Deklaracije o pravicah in dolžnostih držav. Ob tem osnutku naj bi znova diskutirali o tem, ali in koliko nalaga sedanje mednarodno pravo državam, da se vzdrže pritiska, intervencije in agresije proti drugim državam, da medsebojno mirno sodelujejo in žive kot dobri sosede.

V zadnjem trenutku je g. Trygve Lie privikrat izkoristil svojo pravico generalnega tajnika, da je osebno sprožil tudi svoje politične predloge. Gre za njegov

Severnokorejske čete izvajajo glavne napade na Pohang in Tegu

Novo severnokorejsko mostišče na vzhodni obali Naktonga — Pojačena blokada zapadnega dela Koreje

Tokio, 28. avgusta. Reuter poroča, da severnokorejske čete izvajajo glavne in najhujše napade na Pohang in Tegu. — Južnokorejske čete, ki obvladajo postojanke 4 milje severno in zapadno od Pohanga, so se včeraj umaknile za 3 milje, vendar so zavrnile vse napade in ostale na svojih oporiščih. Severnokorejske sile so uporabljale tanke in topništvo.

Jugozapadno od Teguja so severnokorejske čete napravile majhno mostišče na vzhodni obali reke Naktong, zapadno od Cangiujonga. Ameriško topništvo je opazilo njihove poskuse, da bi pripeljale na mostišče naprave za mostove. Razen tega so severni Korejci izvršili pri Masanu dva nova napada, ki sta bila zavrnjena.

Glavni stan generala Mac Arthurja je danes sporočil, da britanski kontraadmiral Andreus ojačuje blokado zapadnega dela Koreje z britanskimi, kanadskimi, francoskimi, novozelandskimi, nizozemskimi, avstralskimi in južnokorejskimi ladjami, ki so pod njegovim poveljstvom.

Močni ameriški zračni napadi

Po poročilu glavnega štaba generala Mac Arthurja so ameriške veletrdnjave »B-29« bombardirale včeraj tovarne Kio-mipou, pristanišče Činanpo in tovarno postajo v Nankungu. Letala pomorskega letalstva so uničila na letališču pri Jong-pouju 11 severnokorejskih lovcev. Lovci in bombniki so izvršili več napadov na severnokorejska oporišča in na fronti pri Masanu. Lahki bombniki in lovci so včeraj izvedli 260 poletov in uničili mnogo letal na tleh, železniške proge, skladišča streliva in topniška gnezda. Težki bombniki nadaljujejo napade globoko v zaledju severnokorejskih čet; napadajo predvsem mostove in tovarne postaje med Seoum in fronto.

Mac Arthurjevo uradno poročilo od 12.25 naznanja, da so veletrdnjave napadle danes važen severnokorejski industrijski center Songum na vzhodni obali

LR Kitajska imenovala svoje predstavnike v organe OZN

Peking, 28. avg. Agencija Nova Kitajska poroča, da je zunanji minister osrednje vlade LR Kitajske poslal brzojavke generalnemu sekretarju OZN Trygve Lieju, generalnemu direktorju Mednarodnega valutnega fonda, predsedniku Mednarodne banke za obnovo in razvoj in generalnemu sekretarju Mednarodne unije za telekomunikacije, v katerih zahteva odstranitvev knumintanških predstavnikov iz omenjenih organov Združenih narodov ter sprejem delegatov LR Kitajske kot edinih zakonitih predstavnikov kitajskega naroda. V brzojavki je rečeno, da je osrednja vlada LR Kitajske že imenovala svoje predstavnike ter izražala pripravljenost, da odpošlje te predstavnike takoj na zasedanja tistih organov OZN, ki bodo začela z delom ob pričetku septembra.

predlog, da bi na tej Generalni skupščini sprejeli 20 letni program za čuvanje miru prek Združenih narodov.

To je torej dnevni red, ki obsega probleme vojne in miru. To je mešanica aktualnih in perečih problemov konfliktov in abstraktnih predlogov, da se ohrani mir, razvije mednarodno sodelovanje ter obsodijo pritisk, intervencija in agresija. Zato je svetovno javno mnenje po pravici uprlo oči v dnevni red in delo te Generalne skupščine Združenih narodov. Ta skupščina nudi vladam vseh narodov dovolj priložnosti, da dokažejo svojo vdanost miru in z dejanji uveljavijo svojo resnično mirovno ofenzivo. (Po Politiki)

med 40. in 42. vzporednikom. Na plavže in industrijske naprave, razporejene na površini, dolgi 3 km in široki 600 m, proizvajajoče jeklo s kobaltom in manganom, so odvrgli 600 bomb po 500 kg. Lahki bombniki so nadaljevali s svojimi operacijami in bombardirali prometne poti, mostove in koncentracije čet. Lovci so izvedli svojo nalogo in s strojnimi obstreljevali sovražne linije.

Severnokorejsko poročilo

Severnokorejsko poveljstvo poroča, da severnokorejske čete še dalje napredujejo na vseh delih fronte ter bijejo ogorčene boje z ameriškimi in južnokorejskimi četami. Severnokorejske enote odbijajo nasprotnikev protinapade ter povzročajo sovražniku izgube v ljudeh in materialu.

Belgijski prostovoljci

Reuter poroča, da je belgijska vlada sklenila, da bo dala za vojno na Koreji na razpolago Združenim narodom odred prostovoljcev, predvsem komandosev in padalcev. Poveljstvo belgijske vojske je

ZAHTEVA SLOVENSkih DIJAKOV IN KULTURNIH ORGANIZACIJ V TRSTU

Trst, 28. avg. (Tanjug). Slovenski dijaki in slovenske kulturne organizacije v Trstu so objavile zahtevo, da se ustanovi tretji razred višje klasične gimnazije na slovenski klasični gimnaziji v Trstu. Tržaške šolske oblasti onemogočajo, da bi se vzpostavil ta razred, tako da bi se slovenski dijaki, »ki končajo II. razred višje klasične gimnazije, morali vpisati v italijanske gimnazije«.

Spriču tega piše »Primorski dnevniki«, da smotrno in premišljeno zatirajo slovensko šolstvo v STO že od leta 1945. V tem času so tržaške šolske oblasti izdale 12 odredb za slovenske šole. S temi odredbami je omejeno število slovenskih osnovnih in srednjih šol ter število zaposlenih učiteljev in profesorjev. Slovenski učenci morajo hoditi z ene šole v drugo, pregovadano pa je tudi ustanavljanje slovenske fakultete na tržaškem vseučilišču.

Sovjetska nota vladi ZDA zaradi izpustitve vojnih zločincev

Moskva, 28. avg. (Tanjug). Tass poroča, da je sovjetsko veleposlanstvo v Washingtonu izročilo ameriškem zunanemu ministrstvu novo noto spriču okrožnice generala Mac Arthurja od 7. marca t. l., po kateri so japonski vojni zločinci oproščeni nadaljnega prestajanja kazni, na katere jih je obsodilo mednarodno sodišče. V odgovoru na prvo sovjetsko noto od 11. maja je ameriška vlada 8. junija zavrnila sovjetske obtožbe.

V svoji zadnji noti od 25. avgusta poudarja sovjetska vlada, da je general Mac Arthur prekršil zavezuške sklepe o Japonski ter izdal odlok o predčasnem izpustitvi japonskih vojnih zločincev, ki jih je mednarodno sodišče obsodilo za hude zločine proti miru in človečanstvu. Nota poudarja, da je za takšno odločitev potrebna privolitev vseh držav, katerih predstavniki so zastopani v mednarodnem sodišču. Sovjetska vlada tudi zahteva, da ameriška vlada izda takojšnje ukrepe za razveljavljenje omenjenega Mac Arthurjevega odloka.

Prejese sovjetske note so poslali vsem državam članicam komisije za Daljni vzhod in tudi vladi LR Kitajske.

že začelo mobilizirati priglašene osebe. Sodiijo, da bo odred sestavljalo 900 prostovoljcev.

Južnoafriška unija bo poslala letala na Korejo

Južnoafriška unija je sklenila poslati eskadro lovskih letal na Korejo. Reuter poroča, da je vlada ZDA sprejela to ponudbo.

Brzojavka Ču En Laja Achesonu

Pekinski radio poroča, da je zunanji minister LR Kitajske Ču En Laj poslal ameriškem zunanjemu ministru Achesonu brzojavko, v kateri je rečeno, da so ameriška letala v nedeljo kršila kitajski zračni prostor na desni obali reke Jalu na meji med Severno Korejo in Mandžurijo. V brzojavki je rečeno tudi, da so opazovali dve veletrdnjavi tipa »51« nad mestom Coran in okolico. Ti dve letali sta preleteli mesto Linčiang in obstreljevali postajo Talič Ču, pri čemer je izgubilo življenje 19 oseb. Podobna brzojavka je bila poslana tudi sovjetskemu predstavniku v VS Jakovu Maliku.

Protestna stavka nameščencev glavne tržaške bolnišnice

Trst, 28. avgusta. (Tanjug). Nameščenci glavne tržaške bolnišnice so stopili v dveurno stavko iz protesta, ker anglo-ameriška vojska uprava še ni ugodila njihovim zahtevam po zvišanju mesečnih plemkov. Ako ne bodo ugodili upravičenim zahtevam nameščencev glavne tržaške bolnišnice v roku petih dni, bodo etvopili v enodneвно stavko.

Arretirani ministri na Madžarskem

Budimpešta, 28. avgusta. (Tanjug). — Zvedelo se je, da je bivši madžarski pravosodni minister Istvan Risz interniran, minister za lahko industrijo György Marosan pa je bil odstavljen in interniran. Znano je, da sta oba ministra ugledna člana bivše socialdemokratske stranke. Dalje se je zvedelo, da bodo kmalu izmenjani tudi ministri — člani kmečke stranke, ki je danes zastopana v madžarski vladi. Kot prvi, ki bo na vrsti od ministrov, ki bodo zamenjani, omenjajo ime sedanjega pravosodnega ministra Bodnarja.

V budimpeštanskih krogih govore o novi spremembi madžarske vlade, iz katere bi izpadel njen sedanjí predsednik Istvan Dobi. Za novega predsednika naj bi prišel sedanjí podpredsednik vlade Macsas Rakosi. Isti krogi tudi trdijo, da omenjajo tudi Farkasa kot bodočega predsednika vlade in da je bil v tej zvezi že poslan predlog v Moskvo ter samo pričakujejo potrdilo in soglasje Politbiroja VKP(b).

Obsojeni funkcionarji češkoslovaških državnih železnic

Praga, 28. avgusta. AFP poroča, da je okrožno sodišče v Budejovcih izreklo sodbo nad osmerico funkcionarjev direkcije državnih železnic v Plznu, ki so obtoženi, da so izvršili ponoverbe in malverzacije pri popraviljanju železniških objektov na postaji Češke Velence. — Hkrati je bila izrečena sodba tudi nad četvorico prevzemnikov, ki so izvajali dela. Glavni obtoženec prevzemalec Paulik in šest postaje Češke Velence sta bila obsojena vsak na 10 let zapor a prisilnim delom. Kazni drugih obtožencev pa se gibljejo med 1 do 7 let zapor a.

Ekonomskarevija

Te dni sta izšli — v skupnem zvezku — prva in druga številka Ekonomske revije. Na polnih 128 straneh prinašata obilo dragocenega materiala in vmes razprave, ki so nedvomno pomemben prispevek v zakladnico marksistične politično-ekonomske znanosti.

V uvodni besedi je nakazana glavna naloga nove revije — proučevanje naše nove gospodarske strukture in znanstvena analiza materialnih proizvodjalnih sil ter njih skladnega razvoja na osnovi marksistične politične ekonomije. Marksistična politična ekonomija tolmači ekonomske zakone v njih abstraktni obliki; spoznavanje konkretnih oblik manifestiranja, konkretne vsebine in značaja ekonomskih zakonov in pojavov pa nam omogoča povezovanje marksistične teorije s prakso. Proučavajoč gospodarska vprašanja, ki so pred nami, bo revija prispevala svoji delež v borbi za zgraditev socializma in gospodarsko osamosvojitve. Ne bo se omejevala samo na vprašanja, ki se pojavljajo v Sloveniji — dejstvo, da je jugoslovansko gospodarstvo skladno se razvijajoča celota, zahteva, da spoznavamo gospodarske posebnosti ostalih predelov naše države. Še prav posebno dolžnost pa imamo, da se povežemo s tistim delom našega naroda, ki mu še ni dano, da bi skupno z nami gradilo boljšo bodočnost in spremljalo njegovo borbo za obstanek. Naši gospodarski odnosi z inozemstvom naš še posebej silijo, da proučujemo tudi ekonomiko drugih držav in pa zakonitosti kapitalističnega trga. Še važnejša pa je naslednja naloga — namreč sistematično razkrinkavanje revizionizma s strani CK VKP(b) in znanstveno argumentiranje pravilne linije naše Partije o enakopravnosti odnosov med socialističnimi državami.

Sergej Kraigher objavlja — opirajoč se na izvajanja klasikov marksizma-leninizma — obsežno razpravo »O politični

ekonomiji v prehodnem razdobju«. Marksistična politična ekonomija je bila in je močno teoretično orožje v rokah delavskega razreda v borbi za oblast; po prevzemu le-te in po izvršenem podružabljanju proizvodjalnih sredstev pa se te funkciji pridruži nova, kajti družba prične novo borbo, da namreč obvlada in da si podredi družbene in prirodne zakone.

V prehodnem obdobju od kapitalizma h komunizmu se revolucionarne preobrazbe ne uveljavljajo več kot rezultat slepo delujočih sil, marveč kot rezultat zavestne dejavnosti ljudi na temelju poznanih zakonov družbenega razvoja. Revolucionarno prehodno razdobje traja od vzpostavitve oblasti delavskega razreda do polnega razvoja vseh značilnosti komunistične družbe. Revolucionarni proces ekonomske preobrazbe družbe obstaja v premagovanju ostankov predsocialističnih družbenih formacij. Že Marx in Engels sta opozorila na dve fazi v procesu revolucionarne preobrazbe družbe — na nižjo in višjo fazo komunizma. Dones imamo konkretne izkušnje, predvsem izkušnje razvoja SZ in pa Jugoslavije ter drugih držav ljudske demokracije. Izkušnje graditve socializma pri nas imajo še prav poseben pomen, saj nastajajo kot rezultat borbe za enakopravne odnose med socialističnimi državami. Sovjetski ekonomisti so v celoti vrstili principialnih vprašanj postavke Marxovega in Engelsovega nauka revidirali, trdeč, da so jih ovrgli rezultati socialističnega razvoja v SZ. Vprav ta vprašanja pa imajo največjo važnost, kajti od njih rešitve je odvisno, ali bo perspektiva socialistične graditve na temelju marksizma-leninizma pravilna, od pravilnosti per-

spektive pa zopet zavisi pravočasnost praktičnih ukrepov, ki morajo zagotoviti razvoj družbe v komunizem.

Znanstveno proučevanje razvoja družbe je v bistvu tak način obdelave, ki odraža vnaprejš gibanje zgodovine in to v abstraktni obliki; v dejanskem zgodovinskem poteku — z njega skoki in vijugami — pa dobiva prave svoje konkretno življenjske fiziognomije. To lahko do neke mere približuje teoretsko osnovo, vendar pa ne na škodo teoretičnega bistva ali principialnih osnov. Teoretične postavke kot rezultat teoretičnih analiz konkretnega položaja morajo biti izhodišče prakse — analiza praktičnih rezultatov pa je sredstvo za preverjanje pravilnosti teoretičnih postavk in izhodišče novih teoretičnih dognanj. In to je tudi metoda, ki jo uporablja naše partijsko in državno vodstvo. Zaradi te enotnosti teorije in prakse je vsak dogmatizem, vsako nezivljenjsko doktrinarstvo in vsako brezprincipielno odstopanje od osnovnih postavk marksizma-leninizma nesprejemljivo in škodljivo. Gradnja socializma v SZ se vrši v drugačnih zgodovinskih okoliščinah, kot pa so bile tiste, ki so služile Marxu in Engelsu za izhodišče analiz. Zato je nedialektično in praktičistično, preoceti po izkušnjah SZ pravilnost postavk klasikov marksizma. Zato tudi ni pravilno, napraviti iz specifične poti SZ pravilo za vse ostale države, sedanjjo stopnjo socializma v SZ proglasiti za dovršeno socialistično družbo. Dejansko ustrezajo proizvodjalne sile SZ leže začetni stopnji socialistične družbe. Nezažnostno razvite proizvodjalne sile skuša SZ nadomestiti s prisvajanjem presežnega produkta držav ljudske demokracije. Proti takemu

načinu razdeljevanja presežnega dela je treba seveda voditi odločno borbo, tako v interesu gospodarske in politične moči sistema socialističnih držav kot tudi v interesu privlačnosti tega sistema za druge narode in države.

Razvoj socializma pri nas je pokazal, da sta nevrzdržljivi dve tezi sovjetskih ekonomistov — prvič, da morejo države ljudske demokracije uresničiti socializem le s pomočjo Sovjetske zveze, in drugič, le na osnovi izkušnje SZ. Mi gradimo socializem ne le brez pomoči SZ, ampak celo proti njeni volji! V prehodno obdobje stopi vsaka država s posebnimi značilnostmi kot posledico neenakomernega razvoja v kapitalizmu; zato je nevarno marksistično, omejevati marksizem na izkušnje ene same države. V Jugoslaviji smo že v začetku postavili planiranje na temelje našega lastnega gospodarskega in političnega življenja. Še več, z decentralizacijo upravljanja državnega gospodarstva in izročitvijo uprave v roke proizvajalcev samih smo storili nov, bistven revolucionaren korak. Pri socialistični preobrazbi vasi gremo svojo specifično pot. Kljub temu, da nismo izvedli nacionalizacije zemlje, smo že v prvih začetkih planiranja mogli uspešno zajeti celokupno kmetijsko proizvodnjo. Naše izkušnje kažejo, da se v prehodnem razdobju pri planiranju kmetijstva ni potrebno omejevati le na socialistični sektor, ter da so pravilno postavljeni direktivni plani in borba za njih izvršitev osnovno sredstvo za omejevanje anarhičnega delovanja zakona vrednosti in borbe proti spekulantskim tendencam zvišovanja proizvodnje. V Jugoslaviji smo že v prvih letih ustvarili pogoje za obvladovanje zakona vrednosti in njega plan-

sko izkoriščanje in to z globalnim planiranjem menjava med socialističnim in privatnim sektorjem ter s planiranjem menjava med socialističnim in privatnim sektorjem ter s planiranjem denarnega obtoka in kupne moči.

V zadnjem delu svoje razprave obravnava pisec vprašanje odnosa med ekonomiko in politiko in vprašanje protislovja med proizvodnimi odnosi in proizvodjalnimi silami, ki je osnovna vsebina razvoja družbe. V družbi, ki gradi socializem, se stalno obnavljajoča se protislovja med proizvodnimi odnosi in proizvodjalnimi silami rešuje s pomočjo planiranja, ki se tako uveljavlja kot ena osnovnih zakonitosti družbenega razvoja. Vsak napredek planiranja pa je zopet zvezan z zmagao neposredno družbenega karakterja dela v novih entah proizvodnega procesa, oziroma odvisen od razvoja proizvodjalnih sil.

Anton Melik je prispeval razpravo »Gospodarski rajoni v Jugoslaviji«. Najprej navaja činitelje, ki nam služijo kot kriteriji za določanje prirodno-geografskih področij. Nato razdeli Jugoslavijo na tri glavne predele: nizinskega ali ravninskega, gorskega ter primorskega. Vse te predele nato še podrobneje razdeli na posamezne pokrajinske pasove, ki jih oceni glede na njih svojstvene pogoje za kmetijsko proizvodnjo, oziroma za gozdarstvo. Pri tem pa poudarja, da se tudi v tem območju gospodarska izbira privede do danih možnosti spreminja v sonarmerju z razvojnjo stopnjo gospodarstva in z vladajočimi proizvodjalnimi načini. Govorec o industrializaciji ugotavlja čimitelje, ki vplivajo na razmestitev industrije. Načelo enakomernega razvoja vseh ljudskih republik zahteva, da se gospodarsko razvijajo vse prirodne gospodarske možnosti posameznih republik ter da se obenem celotna industrijska proizvodnja organizira čim bolj smotrno.

Pomemben uspeh racionalizatorja

FRANC PRIMIC izdeluje dodatne aparature za rentgenske aparate

Od blizu in daleč so prihajali težki tuberkulozni bolniki v zdravilišče Golnik, kjer so imeli v vseh Sloveniji edini aparat za slikanje pljuč v plasteh. Ta aparat smo v predvojni Jugoslaviji uvozili iz inozemstva. V zdravilišču so se seveda zdravili z najmodernejšo terapijo le tisti, ki so imeli za to dovolj denarja. Kdo neki se je v takratnem družbenem redu zmenil za široko delovno množico, ko je jetika prav zaradi strahotnih življenjskih pogojev postala množična bolezen in je smrtna kosa na veliko kosila med našim narodom?

Naši zdravniki so se po osvoboditvi z vso zagrnjenostjo spopadli s to pogubonosno boleznijo, da bi jo pri elehznem že v kali zatrl. Pri tem svojem delu pa so nalezeli na velike težave.

Z navadnimi rentgenskimi aparati ni so namreč mogli pri nekaterih bolnikih ugotoviti, kje tiči bolezen. Rana se je lahko nahajala nekje za rebri, na sliki pa se je pokazala le lahna senca. Vsi znaki so kazali, da je bolnik resno bolan, toda kaj storiti? Takega bolnika bi bilo potrebno slikati še s posebnim aparatom, s katerim lahko slikamo vsak centimeter pljuč v globini. Tak aparat imamo samo na Golniku, je pa tako obremenjen, da ni mogoče ustreči vsem bolnikom.

Dr. Furlan, direktor bolnišnice na Golniku, se je o teh težavah večkrat razgovarjal z elektromehanicom Primicom, ki popravlja vse rentgenske aparate v Sloveniji. Tov. Primic se je pri popravilu aparatov in tudi na šestmesečnem

tečaju v Siemensovih delavnicah v Zagrebu mnogo naučil. Na tihem je začel enovati, kako bi navaden rentgenski aparat preuredil tako, da bi z njim lahko slikali tudi notranjost pljuč. Nabavil si je mnogo strokovnih knjig v raznih jezikih, prosil profesorje, da so mu jih prevedli. Napravil si je nesteto beležk,

napočil se je v manjše zdravilišče v Senožeče, češ v tem skritem kraju se ne bo blamiral za primer, da aparatura ne bi delovala. In glej ga hudiča, na smolo naleti v bolnišnici na dr. Furlana, ki je prav ta dan bil na inšpekciji.

Ogledal si je napravo, prisostvoval preizkusu in bil kar presenečen nad uspehom preprostega mehanika. »Velik mojster ste, iskreno vam čestitam.« Obe- ma je bilo laže pri srcu. Pogovorila sta se, kaj bi se bilo dobro popraviti. Prvo aparaturo so izdelali nato za bolnišnico v Novem Celju in zdravniki so navdušeni izjavili, da so te slike mnogo ostriše in celo za 50% boljše od drugih.

Novica se je kmalu raznesla po vsej državi in naročila iz vseh republik so kar deževala. Napravili so že 8 dodatnih aparatov za rentgenske aparate v Ljubljani, Mariboru, Novem Celju, Beogradu, Nišu in Skoplju. V kratkem pa bodo izdelali popolnoma nov rentgenski aparat še za Topolšiče. Oglasili so se tudi specialisti za košne bolezni. Tov. Primic je dobil naročilo: »Izdelajte nam aparaturo za slikanje kosti v plasteh in sicer tako, da bo slikala na vsaka 2 mm.« Tov. Primic si že dolgo razbija glavo, kako bo čim natančneje izdelal ta aparat: »Potreba je nujna, v Sloveniji sploh nimamo takega aparata, le v Beogradu in v Zagrebu imajo po enega. Tudi takih tvrdk je malo, menda samo ena na svetu, ki izdeluje te aparate. Dragi so, mnogo de- viz bi bilo potrebno. Pacienti pa čakajo. Prepričani smo, da bo tov. Primicu tudi tokrat uspelo.

Ob obisku tov. Primica pa smo vendar nalezeli na neko čudno stvar. Za vso to ogromno in vestno delo, ki ga opravlja kolektiv, imajo le dve tesni delavnici, v katerih komaj moreš stopati med stroji in vso mogočo brkljarjo. Ali zares ni mogoče tem ljudem dodeliti primernih prostornih delavnic in jim omogočiti, da bi sprejeli nove delavce in razširili proizvodnjo? Nemože je, da bi štirje ljudje obvladali ves ta posej z vzdrževanjem aparatur, poleg tega pa še izdelovali nove. Poleg vsega tega pa je potrebno, da damo vsemu delovnemu kolektivu priznanje, ki si ga je za svoje poštovno delo tudi zaslužil.

Ob obisku tov. Primica pa smo vendar nalezeli na neko čudno stvar. Za vso to ogromno in vestno delo, ki ga opravlja kolektiv, imajo le dve tesni delavnici, v katerih komaj moreš stopati med stroji in vso mogočo brkljarjo. Ali zares ni mogoče tem ljudem dodeliti primernih prostornih delavnic in jim omogočiti, da bi sprejeli nove delavce in razširili proizvodnjo? Nemože je, da bi štirje ljudje obvladali ves ta posej z vzdrževanjem aparatur, poleg tega pa še izdelovali nove. Poleg vsega tega pa je potrebno, da damo vsemu delovnemu kolektivu priznanje, ki si ga je za svoje poštovno delo tudi zaslužil.

Tekmovanje v počastitev dneva Jugoslovanske vojne mornarice

Deseti september, dan Jugoslovanske vojne mornarice, bodo delovni ljudje podjetij in delavnic vojne mornarice pričakali z novimi uspehi v proizvodnji. Tekmovanje, ki traja že mesec dni, je za- jelo vse delovne kolektive in posadke ladij. Med oddelki remontnega zavoda v Šibeniku sta minuli mesec dosegla najboljši uspehi mizarska delavnica in od- delek za izdelavo čolnov. Mizarji so med tekmovalcem izpolnili letošnji plan s 116,4%, delavci v oddelku za izdelavo čolnov pa so presežili plan za 22%. Njohovemu zgledu so sledili delovni ljudje iz ključavničarske delavnice, ki so pre- sežili mesečni plan za 19%. Tehnična delavnica, ki jo vodi tovariš Vulin, je pri- šla v počastitev dneva mornarice raz- širiti delavnice in jih preiskovati z novimi stroji.

Na pobudo mehanikov so popravili

tudi gotova debelina sloja. S posebnim regulatorjem, ki ga vidimo na sliki, lahko zdravnik regulira od 1 do 25 cm in iz- bere plast pljuč, ki jo želi slikati.

Seveda je moral poleg tega pritrčiti regulatorju še prenosno ročico, ki veže preko omenjenega ošiča rentgensko cev s filmom. Za pogon cele naprave je tov. Primic ojačil protiutež rentgenske cevi, tako da cev med slikanjem potuje navz- gor in navzdol in napravi v ošiču kot 35 do 45 stopinj. Velika dela ga je stala ta prav za prav preprosta dodatna na- prava in težko je čakal trenutek, ko jo je lahko preizkusil.

Napočil se je v manjše zdravilišče v Senožeče, češ v tem skritem kraju se ne bo blamiral za primer, da aparatura ne bi delovala. In glej ga hudiča, na smolo naleti v bolnišnici na dr. Furlana, ki je prav ta dan bil na inšpekciji.

Ogledal si je napravo, prisostvoval preizkusu in bil kar presenečen nad uspehom preprostega mehanika. »Velik mojster ste, iskreno vam čestitam.« Obe- ma je bilo laže pri srcu. Pogovorila sta se, kaj bi se bilo dobro popraviti. Prvo aparaturo so izdelali nato za bolnišnico v Novem Celju in zdravniki so navdušeni izjavili, da so te slike mnogo ostriše in celo za 50% boljše od drugih.

Novica se je kmalu raznesla po vsej državi in naročila iz vseh republik so kar deževala. Napravili so že 8 dodatnih aparatov za rentgenske aparate v Ljubljani, Mariboru, Novem Celju, Beogradu, Nišu in Skoplju. V kratkem pa bodo izdelali popolnoma nov rentgenski aparat še za Topolšiče. Oglasili so se tudi specialisti za košne bolezni. Tov. Primic je dobil naročilo: »Izdelajte nam aparaturo za slikanje kosti v plasteh in sicer tako, da bo slikala na vsaka 2 mm.« Tov. Primic si že dolgo razbija glavo, kako bo čim natančneje izdelal ta aparat: »Potreba je nujna, v Sloveniji sploh nimamo takega aparata, le v Beogradu in v Zagrebu imajo po enega. Tudi takih tvrdk je malo, menda samo ena na svetu, ki izdeluje te aparate. Dragi so, mnogo de- viz bi bilo potrebno. Pacienti pa čakajo. Prepričani smo, da bo tov. Primicu tudi tokrat uspelo.

Ob obisku tov. Primica pa smo vendar nalezeli na neko čudno stvar. Za vso to ogromno in vestno delo, ki ga opravlja kolektiv, imajo le dve tesni delavnici, v katerih komaj moreš stopati med stroji in vso mogočo brkljarjo. Ali zares ni mogoče tem ljudem dodeliti primernih prostornih delavnic in jim omogočiti, da bi sprejeli nove delavce in razširili proizvodnjo? Nemože je, da bi štirje ljudje obvladali ves ta posej z vzdrževanjem aparatur, poleg tega pa še izdelovali nove. Poleg vsega tega pa je potrebno, da damo vsemu delovnemu kolektivu priznanje, ki si ga je za svoje poštovno delo tudi zaslužil.

M. D.

„Nikoli ne bomo pozabili dni ki smo jih preživel na Bledu“

V nedeljo 27. t. m. je bil na Bledu zaključen seminar inozemskih slavistov, ki se je vršil od 7. do 27. avgusta. Seminarja, za katerega je dal pobudo Svet za znanost in kulturo pri vladi FLRJ, so se udeležili slavisti iz 13 držav. Med njimi iz Norveške, Švedske, Danske, Avstrije, Francije, Italije, Amerike, Indije, Anglije. Vso organizacijo je prevzela ljubljanska univerza, pri predavanjih pa so sodelovali profesorji z vseh naših univerz. V dopoldanskih urah so udeleženci dnevno poglobljali svoje znanje, ob večerih pa so jim bili prirejani kulturno-umetniški večeri, kjer so med drugim spoznali folklorno bogastvo naše domovine in si ogledali tudi več naših filmov. Poleg blejske in bohinske okolice so obiskali Postojnsko jamo in Titove zavode.

Na poslovilnem večeru, ki sta mu prisostvovala poleg ostalih predavateljev rektor ljubljanske univerze dr. Melik in pomočnik ministra za znanost in kulturo Mencej, se je v imenu inozemskih slavistov zahvalil dr. Stang, univerzitetni profesor v Oslu. V svojem govoru je dejal, da so srečni, ker so spoznali našo domovino, da ne bodo nikoli pozabili dne- vov, ki so jih preživel na Bledu. Za gostoljubnost se je zahvalil vsem akadem- skim oblastem, državnemu vodstvu ter profesorjem — predavateljem. Ob za- ključku je dr. Stang poudaril, da je se- minar pokazal izredno plodnost med- sebojne kulturne povezave in ogromni delež Jugoslavije, ki v svojem delu za mir ne pozablja na kulturno področje.

Udeleženci seminarja so se 28. t. m. podali na turnejo po naši državi.

MNENJE ITALIJANSKIH SLAVISTOV

Italijanski udeleženci seminarja so potem, ko so se zahvalili za prisrčno in široko gostoljubje, s katerim jim je omo- gočila naša država neposreden stik s kulturo jugoslovanskih narodov, izjavili: »Ta seminar pomeni predvsem akt za- upanja v univerzalnost kulture... Pre- davanja, ki smo jih slišali na Bledu, predstavljajo za nas dragocen material o znanstveni aktivnosti v FLRJ. Zelimo le, da bi ta seminar, ki je prva oblika med- narodnega sodelovanja slavistov po drugi svetovni vojni, vodil k še tesnejšemu stiku, izmenjavi mnenj in idej ter publi- kacij med slavisti vsega sveta.«

UDELEZENKA SEMINARJA KATHE KOSCHMIEDER IZJAVLJA:

Presenetljivo je, kaj vse smo v teh treh tednih obdelali. Posamezna preda- vanja so bila tako zanimiva in z znan- stvenega vidika na tako visoki ravni, da je nujno, da se objavijo. Vsekakor pa bodo prepisi predavanj, ki so nam jih predavatelji ljubeznivo poklonili, pome- nili malo zakladnico ne samo nam, mar- več tudi našim učiteljem v domovini... Posebno močan vtis je name napravila izredna ljubezen do znanosti in spoštova- nje pred njo, kot jo kažejo jugoslovanski predavatelji. Toliko notranje težnje po znanju, povezane z ljubeznijo do domo- vine in materinega jezika, kot tu, sem opazila prvič v življenju.

Planine Slovenskega Primorja vabijo

Podbrdo, majhna planinska vasica na biv- ši jugoslovansko-italijanski meji, je glede na svojo lepo okolico vse premalo znana širšim slojem slovenskega naroda. Letos v aprilu so tu ustanovili planinsko skupno, ki šteje danes 110 članov in je v kratkem času znatno pripomogla k razvoju planin- stva v teh krajih.

Ugodne zveze 3 vlaki iz smeri Ljubljana in Gorica omogočajo obisk izletnih točk: Crna prst, Porezen, Zlatnik, Možič, Suštar, Rodica in nešteti drugih vrhov. Na Pore- zen, ki ima dobro oskrbovano planinsko koč, so je mogoče povzpeti po treh poteh. Najmanj naporna in dobro markirana je pot čez Petrovo brdo, druga pot vodi čez vasico Porezen, tretja, za odpraneše pla- ninca, pa pelje z nasprotni strani postaje v Podbrdo po sonožeti do pod vrha, nato po gozdem dreverodu do Trtniške planote in na vrh. Ta pot je precej strma in se lahko preloži v polgredni ur. S Porezna je lep razgled na Primorje ter Julijske in Karn- ske Alpe.

Vabljiva turistična točka je tudi Crna prst. Iz Podbrda je na vrh preko Trtnika ali preko Matjega potoka brez posebnega napora 2 in pol ure hoda. S Crne prsti je lep razgled na Julijske Alpe, Karavanki in Kamniške planine. Z vrha Crne prsti so lepo ture proti zahodu na vrh Rodice, od tu pa dalje na Razor, Skrbino, Suho planino, proti vzhodu pa čez Suštar na Kobiljo ter od tam na Možico in Zlatnik ter čez Petrovo Brdo

v Podbrdo ali čez Baško sedlo v Bohinjsko Bistrico. Poti niso nevarne in jih lahko zmaguje tudi manj izkušen turist. Okrog Crne prsti in po skalovju so na gosto po- sejane planike, ki so bolj podčrtavajo le- poto naših gor.

C. A.

Šablonsko razdeljevanje blaga

Tolmina, 28. avgusta. V KZ Poljubinj pri Tolmini so 25. t. m. prodajali tekstilno blago. V dolgi vrsti so čakala matere z otroki in vse žene, ki so pri vsakem razdeljevanju kontingentov ve- dno prvi. Med take sodi tov. Zofka Čurje in drugi. Vprašujemo se, zakaj je tov. pred- sednik KZ hotel imeti potrdilo od tov. Man- freda in Savila, da se res poročita, medtem ko od drugih takega potrdila ni zahteval?

Čas je že, da se v kmetijski zadrugi v Poljubnju napravi red in preneha vsako pristranost. Zato naj prihodjo delitev tek- stilnega blaga nadzoruje trgovska inspek- cija, ali pa naj se postavi na odgovorna mesta nepristranske ljudi. V tej zadrugi sploh ni razlike med člani in nečlani, od- nosno imajo nečlani pred člani prednost.

— 8.

Lendava. V nedeljo so udrniki »Nafte obiskali KDZ »Franc Škoberne v Črensoveh. Popravlili so poljedelske stroje, vozove, kolese itd. — 8.

HRVATSKO NARODNO GLEDALIŠČE PRED ZAČETKOM NOVE SEZONE

Pri izbiri novega repertoarja je dalo vodstvo Hrvatskega narodnega gledališča v Zagrebu glavni poudarek domačim de- lom. Za sedaj je določeno, da bodo v novi sezoni uprizorili 5 domačih dram, tri opere in en balet. Zagrebško gleda- lišče je že pred vojno razvilo svoj stil in izraz z izvajanjem Križevih in delo- ma tudi Begovičevih dram.

Drama bo začela novo sezono s pre- miero klasične komedije Marija Držića »Skup«, s katero bo nastopila tudi na dubrovniškem festivalu. Nato bo pre- miera drame Miroslava Križea »Voljčak«, »Težkih senec«, »Mirjane Makič in še dveh novih dram hrvatskih književnikov. Od tujih dramskih del bo izvedena Mac- chavieljeva komedija »Mandragola«, zgo- dovinška Shakespearova drama »Ri- chard III.«, satirično delo »Stebri družbe«, Müllerjevi »Vsi moji sinovi« in še ena sodobna drama iz svetovne književnosti. Obsejni repertoar bo omogočil članom dramske družine, posebno pa mladini, da razvijejo vse svoje sposobnosti za iz- vidno podajanje likov.

Med činitelji, ki odločajo na razmestitev industrije, navaja bližino surovin, razpo- lobiljnost pogonske sile, relief, prometne zveze, pri čemer poudarja važnost zgra- ditve nekaterih plovnih poti.

Ob zaključku navaja še štiri temeljna industrijska področja, kot jih je nakazal tovariš Kidrič; vsakega od njih tudi po- drobneje analizira, tako glede že obsto- ječe industrije kot tudi glede možnosti za nadaljnjo industrializacijo.

Ing. Metod Dular je napisal original- no razpravo »Odstopanje cen od vred- nosti v prehodnem razdobju iz kapitaliz- ma v socializem«. Pričena je ugotovitvjo, da so ekonomske kategorije po Marxu teoretični izraz odnosov, ki ustrezajo do- ločeni razvojni stopnji materialne proiz- vodnje. Proizvodni odnosi v prehodni do- bi se temeljito razlikujejo od onih v ka- pitalizmu — torej se morajo tudi cene kot njihovi teoretski izrazi temeljito raz- likovati od cen v kapitalizmu po svoji funkciji, vsebini in obliki.

V kapitalizmu odstopa cena od vred- nosti zaradi delovanja zakona povprečne profitne mere [producijska cena nekega blaga (lastna cena + povprečni profit) ni istovetna z njegovo vrednostjo (lastna ce- na + presežna vrednost)] in pa zakona ponudbe in povpraševanja.

V prehodni dobi se postopoma od- pravljajo antagonistična nasprotja med uporabno in menjalno vrednostjo, med konkretnim in abstraktnim individualnim in družbeno potrebnim delom. Družbena delitev dela se vrši po planu, družbena lastnina proizvajalnih sredstev v socia- lističnem sektorju pa omogoča že sedaj točno evidenco potroškov družbeno po- trebnega in dejanske porabne delovne- ga časa. Mi planiramo i polno lastno ce- no i prodajno ceno proizvodov, vendar je naše planiranje polne lastne cene tako abstrahiranje individualnega in konkret-

nega družbenega dela, kjer neki elemen- ti cene niso sorazmerni družbeno nujno potrebnemu delu za njih proizvodnjo, ker se obračunavajo po cenah, ki različno odstopajo od vrednosti; pri prodajni ceni pa imamo še diferencirano denarno aku- mulacijo, ki tudi ni sorazmerna potroški produktivnega dela, ki edini tvori pre- sežni produkt. Da bi dobili cene, ki ne odstopajo od vrednosti, bi bilo treba prelomiti z vsemi zgodovinsko nastalimi cenami. Ločiti pa moramo dvoje področij uporabljana cene. Pri artiklih široke po- trošnje cene ni prvstvenno izraz denar- ne vrednosti, ampak sredstvo ekonomske politike, zato mora odstopati od vred- nosti — pri menjavi zaradi reprodukcije v socialističnem (državnem) sektorju, pri izračunavanju družbenega produkta, na- rodnega dohodka, pri določanju propor- cev pa naj bi se uporabljale »vrednostne cene«, t. j. cene, ki se kar najbolj pri- bližujejo vrednosti. Te »vrednostne ce- ne« se menjale le na daljša razdobja — v primeru večjih sprememb v storitnosti dela.

Kako bi se izračunavale te »vrednost- ne cene«? Baza za izračunavanje bi bila struktura cene proizvodov in uslug in predvsem njihovi naradni normativi. Vse elemente bi bilo treba izraziti samo v denarnem znesku nagrade za živo delo in z ustrezno povprečno akumulacijo — postavke za opredmeteno delo (material) bi bilo treba razčleniti na plače za živo delo in na akumulacijo. To izračunavanje bi se delilo na več faz (štiri do pet); v prvi fazi bi podjetje sestavilo novo struk- turo cene, v katero bi zajelo stroške ži- velega dela in akumulacijo — materialne stroške pa bi izkazalo po stari strukturi cene; v drugi fazi bi se s pomočjo struk- ture cene prve faze (druhih podjetij) raz- členile postavke za opredmeteno delo (material) na plače za živo delo, povpre-

no akumulacijo in postavko za opredme- teno delo. Tako bi se postopoma bližali vrednosti in najkasneje po peti fazi do- segli vsaj 90% približanje. Amortizacijo bi vključili kot posebej določen norma- tiv. Korak naprej bi bil, če bi to struk- turo cene izrazili še v časovnih enotah dela, s čimer bi dobili strukturo cene v prirodnih merah vrednosti, ki bo nujna v komunizmu.

Dr. Julij Felaher objavlja razpravo »Razvoj in današnji položaj zadrugišstva Slovenske Koroške«. Avtor, uvodoma ugotavlja, da gospodarsko slabo situira- nemu slovenskemu ljudstvu na Koro- škem, sestojecemu po ogromni večini iz samih kajzarjev, malih kmetov in de- lavcev (danes imajo bajtariji, mali in srednji kmetje — 72% vseh posestnikov Slovenske Koroške — le 16% zemlje) ni bila nikdar dana možnost gospodar- skega dviga, ker so vsi avstrijski režimi slovenski del Koroške iz germanizacij- skih razlogov gospodarsko zapostavljali. Slovenskemu kmetu in delavcu je bilo v borbi proti zasužnjevanju po avstrijskih kapitalistih in veleposestnikih zadrugi- štvu, zlasti kreditno, glavna samopo- moč in obramba. Zaradi tega je poglno zadržno gibanje že zgodaj globoke ko- renine; prva slovenska zadruga je bila osnovana leta 1872 v St. Jakobu v Rožu — takrat, ko med avstrijskimi Nemci ni bilo še nobenega sledu o zadržnem gi- banju. Do prve svetovne vojne je imela že skoraj vsaka občina Slovenske Koro- ške svojo kreditno zadrugo. V teh za- drugih je bilo oredotočeno vse narodno premoženje koroških Slovencev; s poso- jili so omogočile neštetim slovenskim kmetom, da so poravnali svoje dolge po pri nemških veleposestnikih in kapitali- stih in tako rešili slovensko zemljo pred nenasišnim pohlepom nemškega velepo- sestnika.

Krivične meje so odrgale leta 1919 večji del Slovenske Koroške od ostale Slovenije. »Zveza koroških zadrug« je bila prisiljena, da se vključi v Splošno zvezo kmetijskih zadrug na Dunaju, ki je sistematično otežkočala delo sloven- skih zadrug. Pa tudi avstrijske oblasti so storile vse, da jim onemogoči delo. Po priključitvi Avstrije k Nemčiji se je pri- trisk stopnjeval, dokler ni l. 1941 Gestapo vseh zadrug enostavno likvidiral; združ- niki pa so kasneje z družinami vred od- vlekli v nemška taborišča.

Mnogo žrtve je padlo, preden je pri- šel dan zmag, ki pa ni bil dan zadostne- nja, kajti deželna vlada za Koroško in avstrijska zvezna vlada sta se postavili na stališče, da so nacistični odloki prav- noveljavni! Nad štiri leta so se morali Slovenci boriti za vzpostavitev svojih zadrugišnih organizacij (danes jih deluje 47 z Zvezo v Celovcu) — borba za vrni- tev oropane imetje pa še vedno ni za- ključena! V zadnjem času ustanavljajo predvsem blagovne zadruge, ki naj slo- venskega delovnega človeka osvobodijo iz- zemanja s strani nemških veletrgovcev in vsakih močtev.

Filip Uratnik je prispeval razpravo »Značilnosti kmečkega gospodarstva na slovenskem Krasu«. Pričena z ugotovit- vijo, da so kmečka gospodarstva od ene- ga poljedelskega rajona do drugega in od ene velikostne kategorije do druge zelo različna. Napačno bi bilo prenašati predstave o gospodarstvu, ki smo si jih pravilno ustvarili za en gospodarski ra- jon, na drugi rajon, za katerega ne ve- ljajo. Tako posploševanje vodi do nepra- vilnih ocenjevanj kmečkih gospodarstev nežitodorodnih, zlasti kraških krajev.

Primerjava kraškega predela z žito- rodnim Prekmurjem kaže, da zavzema kmečko posestvo v treh kraških okrajih povprečno dva- do trikrat večjo površino

kot v okraju Murska Sobotna (10,4 do 14,7 ha nasproti 5,3 ha), a ima le polovi- covo površine njiv in tretjino površine pod belimi krušnimi žiti, medtem ko je površina travnikov in pašnikov zopet tri- do štirikrat večja. Zaradi majhnega do- nosa pa je število živine kljub večji po- vršini manjše. Tako zmorejto ti predeli normalno oskrbo le s krompirjem in mle- kom, a so občutno pasivni v žitu. Glavni denarni dohodki kraške kmetije so izku- piček za les in zaslužek pri sekanju in prevažanju lesa.

Kmetija na Krasu ne pridelava dovolj takih pridelkov, ki se prodajajo v svobodni trgovini po visokih cenah (žito, meso), a daje državi in nekmetičnemu sek- torju (z ozirom na izkoriščanje gozdov) večje realne vrednote kot kmetija v ravnini.

Da se omogoči napredek kmetijstva na Krasu, je treba predvsem koordinirati delo v gozdarstvu in kmetijstvu. Kraškim kmetijam je treba omogočiti nakup žita. Dalje je treba dvigniti donose travnikov in izboljšati pašnike; paša bo rentabilna le, če se bo skupno pasla živina celih vasi.

Ob koncu prinaša revlja še krajši pri- spevek »Vprašanja ekonomske termino- logije« in pa »Bibliografijo«.

Kot je razvidno iz tega kratkega po- svetka glavnih misli, imata prvi dve šte- vilki revije nadvse zanimivo in aktualno vsebino. Bogata vsebina bo brez dvoma pritegnila širok krog naročnikov. Uprava je to tudi opozorila in je z določitvijo zelo nizke letne naročnine (140 din) omo- gočila vsakomur, da si jo naroči. Sicer pa bo le širok krog naročnikov omogočil Ekonomski reviji izpolnitev druge važne naloge — združiti vse slovenske ekono- miste okrog skupnega glasila in tako po- stati pobudnik bodočega društva ekono- mistov. — Dr. M. D.

Svedski in jugoslovanski plavalci v Ljubljani

S sinočnim mariborskim brzovlakom so prišli v Ljubljano svedski in jugoslovanski plavalci, ki so ves teden nastopali na evropskem prvenstvu na Dunaju. 30. in 31. t. m. pa bodo nastopili v Ljubljani v meddržavnem dvoboju. Goste in domače tekmovalce so na postaji sprejeli ter pozdravili zastopniki Plavalne zveze Slovenije. Skupno s to največjo letošnjo mednarodno prireditvijo pa bo obenem tudi odprt nov plavalni stadion »Kolezija«.

V obeh reprezentancah, posebno pa še v svedski, je nekaj izredno dobrih plavalcev in plavalk, ki so dostojno zastopali svojo državo na pravkar končanem prvenstvu na Dunaju. V skupnem plasmanu so Švedski zasedli tretje mesto takoj za Francijo in Nemčijo in pred Jugoslavijo, ki je bila četrta. Najboljši v plavalni ekipi Švedske so plavalci Larsson, Rask, Ostrand ter plavalke Fredin, Johnson, Lundquist in Thidholm. Tudi waterpolisti so v odlični formi saj so v prvenstveni tekmi z Jugoslavijo igrali neodločeno 4:4. V tekmi za drugo in tretje mesto pa so premagali Italijane z visokim rezultatom 6:2. Na prvenstveni lestvici so se plasirali na drugo mesto z istim številom točk kakor Jugoslavija, toda z boljšo razliko v golih.

Tudi Jugoslovani so v dobri formi ter bodo lahko dostojno reprezentirali jugo-

slovanski plavalni sport v borbi s Skandinavci. V naših vrstah so najboljši: Marijan Stipetič, Skanata, Barbieri, Miloslavčič in Mislav Stipetič, dočim bodo glavna opora ženski ekipi naše odlične mlade plavalke Mira Korpes, Eša Ligorio in Branka Loparič, ki so se na evropskem prvenstvu plasirale v finalna tekmovalca. Največji uspeh in obenem tudi najboljši plasman med našimi ženskami, je dosegla Branka Loparič v plavanju na 400 m, kjer je postavila tudi nov državni rekord. Prav tako je postavila nov rekord v plavanju na 100 m hrbtno Eša Ligorio. Waterpolisti se bodo skušali revanžirati Švedom za neodločen rezultat na Dunaju, tako da upamo, da bosta obe tekmi izredno zanimivi. V skokih, ki bodo na sporedu ob dni popoldne ob 17. uri v Centralnem ljudskem kopalšču, nas bodo zastopali: Keber, Dobrin in Majerjeva.

Otvoritev plavalnega stadiona »Kolezija« ter mednarodnega srečanja Švedska-Jugoslavija bo 30. avgusta ob 20. uri. Ta dan so na sporedu naslednje discipline: — 400 m prosto: Stipetič Marijan (J), Larsson Göran (S), Stipetič Mislav (J), Synerholm Tore (S). — 200 m prsno — ženske: Lavrenčič Aljosa (J), Johnson Beth (S), Korpes Mira (J), Ekström Gunnel (S). — 100 m prosto — ženske: Kalčić Tea (J), Fredin Ingegerd (S), Loparič Branka (J), Wahlberg Anna Stina (S). — 100 m hrbtno — moški: Finzi Marijan (J), Peresson Bertil (S), Skanata Boris (J), Larsson Göran (S). — Štafeta 4 krat 100 metrov — ženske: Svedska (Lundquist, Fredin, Ahlgren, Thidholm) Jugoslavija (Loparič, Kalčić, Grkinič, Ligorio). — Štafeta 3 krat 100 m mešano — moški: Svedska (Peresson, Rask, Larsson), Jugoslavija (Finzi, Barbieri, Skanata).

31. avgusta pa je spored ta-le: Štafeta 4 krat 200 m prosto — moški: Svedska (Johnson, Synerholm, Larsson, O-

strand), Jugoslavija (Stipetič Mislav, Vidovič, Kvinc, Stipetič Marijan). — 100 m hrbtno — ženske: Pelan Majda (J), Fredin Ingegerd (S), Ligorio Eša (J), Wahlberg Anna Stina (S). — 200 m prsno — moški: Barbieri Blago (J), Rask Bengt (S), Cerer Tone (J), Johansson Gunnard (S). — 400 m prosto — ženske: Grkinič Bojka (J), Thidholm Gisela (S), Loparič Branka (J), Lundquist Marianne (S). — 100 m prosto — moški: Skanata Boris (J), Larson Göran (S), Miloslavčič Maroje (J), Synerholm Tore (S). — 1500 m prosto — moški: Stipetič Mislav (J), Ostrand Per Olaf (S), Stipetič Marijan (J), Oehlin Göran (S). — Štafeta 3 krat 100 m mešano: Svedska (Wahlberg, Fredin, Johnson), Jugoslavija: Ligorio, Korpes, Loparič.

Kakor smo že omenili, se bosta prireditvi pričeli vsak dan ob 20. uri. Na sporedu bo tudi waterpolo tekma, ki se bo prvi dan štela v dvoboju, drugi dan pa bo prijateljska. Sportnike Ljubljane obveščamo, da je na razpolago še nekaj vetopnic, ki so v prodaji na Centralnem ljudskem kopalšču v Ljubljani.

Sinoči so pripeli v Ljubljano svedski in jugoslovanski plavalci, ki so se uspešno udeležili evropskega šampionata na Dunaju. 30. in 31. t. m. pa se bodo pomerili v meddržavnem dvoboju v Ljubljani. Svedska ekipa šteje 41, jugoslovanska pa 37 članov. Poleg tega je prišel z ekipama tudi italijanski mednarodni sodnik za waterpolo.

Plavalna zveza Slovenije opozarja vse sindikalne podružnice, da dvignejo prijaviteljne vetopnice za plavalni dvoboj s Švedsko v teku današnjega dopoldneva. V nasprotnem primeru bodo vetopnice v običajni prodaji za občinstvo že popoldne na Centralnem ljudskem kopalšču.

Jugoslavija - Francija 2:5:0:5

Belgija premagala Nizozemsko

Čile-Argentina 1/2:1 1/2 (2). Castillo-Najdorf prekinjeno, Flores-Bolbochan prekinjeno, Letelier-Rossetto remis, Maccioni-Pilnik 0:1.

Danska-Italija 1/2:2 1/2 (1). Poulsen-Castaldi prekinjeno, Enveloed-Mestler 0:1, Petersen-Porecca remis, Kupferstich-Primavera 0:1.

Belgija-Holandija 2 1/2:1 1/2. O'Kelly-Euwe remis, Dunkelblum-Van Shalting remis, Devos-Prins remis, Thibaut-H. Kramer 1:0.

Finska-ZDA 1:2 (1). Böck-Horowitz prekinjeno, Ojanen-Shainswit remis, Helle-Kramer remis, Helkinheimo-Evans 0:1.

Zapadna Nemčija-Avstrija 1:1 (2). Unzicker-Beni prekinjeno, Schmid-Busek remis, Pfeiffer-Müller remis, dr. Staudte-Lambert prekinjeno.

Norveška-Peru 1:3. Myhre-Canal remis, Vostal-Sumar 0:1, Morken-Zapata remis, Opsahl-Pinzon 0:1.

Jugoslavija-Francija 2 1/2:1 1/2 (1). Gligorič-Tartakower 1:0, Pirc-Rosolimo remis, Rabar-Hugot prekinjeno, Puc-Kesten 1:0.

Svedska-Grčija 1/2:1 1/2 (3). Skold-Mastichiadis prekinjeno, A. Bergkvist-Panagopoulos prekinjeno, N. Bergkvist-Zagrafakis prekinjeno, Lindkvist-Boulachanis remis.

KAKO SO IGRALI JUGOSLOVANI?

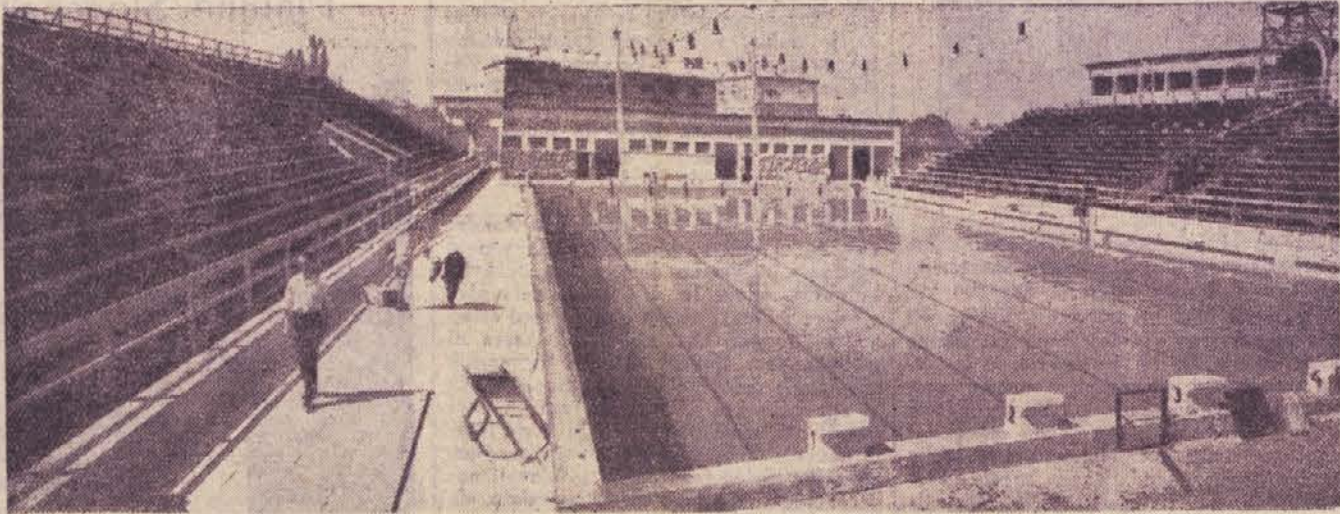
V dvoboju ekip Jugoslavije in Francije je bila na vseh desetak zanimiva borba. Prvi je končal svojo partijo jugoslovanski mednarodni mojster Puc, ki je da-

nes prvikat zastopal svojo državo na deveti šahovski olimpiadi. Ob otvoritvi dameške kmeta je Pucu, ki je imel črne figure, uspelo opraviti svojega nasprotnika Francoza Kestena v položaj, v katerem se ni mogel znajti. Pucu je najprej uspelo dobiti kvaliteto, nato pa je v napadu končal partijo z učinkovito kombinacijo. Na drugi deski je bila situacija kritična za jugoslovanskega vele mojstra Pira. Njegov nasprotnik Francoz Rosolimo je imel bele figure in od vsega začetka partije pobudo, ki je ni nikoli izpustil iz rok.

Razen tega je s svojimi figurami prodiral v položaje črnega in prvi čudež je, kako je Pircu v tem težkem položaju uspelo poiskati problemsko pot v rešitev.

Veliko zmago je dosegel danes Gligorič nad francoskim vele mojstrom Tartakowerjem. Pred dvema letoma se je na turnirju v Saitjabadenu Gligorič prvikat srečal v turnirski partiji s slavim francoskim vele mojstrom. Tudi tedaj je imel tako kakor danes Gligorič bele figure. Gligorič je že v otvoritvi igral bolje kot njegov nasprotnik in je obakrat zmagal. V pravem vele mojstrskem slogu je Gligorič izsilil prehod v končnico, kjer je z zelo spretnim manevrom najprej osvojil material, kmalu nato pa prisilil Tartakowerja k vdaji. Od vseh doslej odigranih partij na olimpiadi je bila to ena najbolj zanimivih partij. Partijo je gledalo do sedaj največje število gledalcev, tako da je bila miza, pri kateri sta igrala ta dva igralca, popolnoma obkrožena. Partija med Rabarjem in Francozom Hugotom ni bila toliko zanimiva. Pozicija je bila preprosta in so tudi slabši šahisti napovedovali remis. Toda Rabar je žrtvoval dva kmeta, da bi uspel s svojim prostim kmetom in ga spremenil v kraljico. Pozicija ob prekinitvi je zelo zanimiva. Rabar ima dva kmeta manj, toda njegov prosti kmet je že na šestem polju. Njegov nasprotnik Hugot se bo moral po vsej verjetnosti zadovoljiti z večim šahom, kolikor mu bo to pozicija dovoljevala.

Po VI. kolu je lestvica naslednja: 1. Jugoslavija 18 in pol (1), 2. ZDA 15 (2), 3. Nemčija 14 (3), 4. Belgija 14 (1), 5. Holandija 13 in pol (3), 6. Šesta Argentina 12 in pol (5), 7. Čile 10 in pol (6), 8. Finska 10 (5), 9. Francija 9 in pol (3), 10. Peru 8 in pol (4), 11. Avstrija 8 (2), 12. Italija 8 (1), 13. Svedska 7 in pol (5), 14. Danska 6 in pol (3), 15. Norveška 4 (6), 16. Grčija 3 (6). Presenečenje dneva je zmaga Belgije nad Holandijo, ki je eden največjih favoritov olimpiade z 2 in pol : 1 in pol. Po tej zmagi je Belgija prehitala po številu točk Holandijo in je na četrtem mestu lestvice za Jugoslavijo, ZDA in Nemčijo.

Plavalni stadion v Koleniji, kjer bodo jutri in potrišnjem tekmovali priznani svedski in jugoslovanski plavalci

OB ZAKLJUČKU EVROPSKEGA PRVENSTVA V ATLETIKI

Jugoslovanski tekmovalci so bili uspešni v skoraj vseh disciplinah

To nedeljo se je končalo v Bruslju evropsko prvenstvo v atletiki katerega so se udeležili atleti in atletinje dvajsetih držav med njimi tudi jugoslovanski. To prvenstvo ni dalo posebnih rezultatov, razen v teku na 5000 in 10.000 m (Zatopek) v teku na 200 in 80 m zapreke, kjer je tako imenovana »letoča mati« Nizozemka Blanker postavila nova evropska rekorda s 24,0 in 11,1. Prejšnji evropski rekord v teku čez zapreke je imela Italijanka Testoni 11,6. Pravtako je postavil nov rekord prvenstva Italijan Consolini v metu diska s 53,75 m. Mnogo slabši rezultati kot se je pričakovalo so bili doseženi v metu kladiva in kopja, skoku v daljino, ter skoku v višino, kjer se niti enemu tekmovalcu ni posredilo prečkati dveh metrov. V teku na 800 m so bili doseženi razmeroma dobri rezultati. V teku na 400 m pa je vseh šest tekmecev doseglo čas pod 49,0. Razmeroma dober čas je bil dosežen tudi v teku na 200 m. Od jugoslovanskih tekmovalcev se jih je večina plasirala v finale, slabše se je godilo tekmovalkam, ki so se znašle v hudi konkurenci. Vendar so nas prav dobro zastopale Knezova, Matejeva, Radosavljevičeva in Kollušova. Vselejše poročilo dopolnjujemo še z nekaterimi plasmani.

Na 3000 m čez ovire je bil četrti Nizozemec Stocken z 9:13,8. V metu kopja je bil Finec Rautavara šele četrta s 66,20, čeprav znaša njegov rekord 72,51 m. 5. Mateucci (I) 64,99. V teku na 1500 m je bil Finec Taipale s 3:51,0. 5. pa Čeh Cevona s 3:51,4. 4 krat 400 m: na peto mesto se je plasirala Švicca s 3:15,4 na 6. pa Finska s 3:16,6. V teku na 200 m — ženske je bila četrta Malisina (SZ) s 25,0, 5. Broumer (Niz.) s 25,0 a 6. je bila Duhović (SZ) s 25,6. Jugoslovanska Butja je bila v polfinalu v tretji skupini peta s 26,8. V štafeti 4 krat 100 m moški se je plasirala na peto mesto štafeta Italije s 41,9, šesta pa je bila štafeta Islanda s 43,2. Skok v višino: 1. Petersen (Anglija) 196, 2. Achman (Sved) 193, 3. Benard (Fr.) 193, 4. Wahl (Šv.) 190, 5. Gutmudson (Isl.) 190 in 6. Damitio (Fr.) 190. V metu kladiva je bil tretji Dadak (CSR) s 54,64, 5. Kanaki (SZ) 52,90 in 6. Clarke (A) 52,83. 400 m zapreke: 1. Piliput (I) 51,8, 2. Litujev (SZ) 52,04, 3. White (A) 52,7, 4. Missioni (I) 53,6. — 200 m: 1. Senton (A) 21,5, 2. Bally (Fr.) 21,8, 3. Lammers (Niz.) 22,1, 4. Mauretti (I) 22,1, 5. Biarnason (Isl.) 22,1.

III. LETNE ŠTUDENTSKE IGRE Danes bo slovesna otvoritev

V Ljubljani že tri dni tekmujejo v rokometu in nogometu reprezentance vseh jugoslovanskih univerz. Po današnji slovesni otvoritvi III. letnih študentskih iger FLRJ pa se bodo začela tekmovalna še v ostalih fizikalnih panogah in sicer v atletiki, plavanju, telovadbi, streljanju, košarki in odbojki. Naši fizikalni tereni bodo polni najboljših fizikalnikov z vseh jugoslovanskih univerz, ki se ne bodo pomerili samo v fizikalni borbi lemveč jim bodo igre tudi sredstvo za tesnejše spoznavanje in razumevanje.

Igre bo danes ob 18.30 svečano otvoril minister za kulturo in znanost LRS dr. Jože Potrč na letnem telovadišču v Trivolju pred zbranimi reprezentancami vseh univerz. Študentje bodo prikoralni na telovadišče v sprevidu in sicer po Tyrševi in Cankarjevi cesti ob 18. uri. Današnji športni program pa je naslednji: Ob 9. uri rokomet Beograd : Zagreb, ob 15.45 pa nogometna tekma Beograd : Ljubljana.

Ljubljana, 28. avgusta. Danes popoldne se je na Centralnem stadionu v okviru tretjih letnih študentskih iger nadaljevalo tekmovalje v nogometu. Beograd je visoko porazil Skopje s 6:0, do čim sta se Sarajevo in Zagreb razšla z neodločenim rezultatom 1:1. V prvi tekmi so se izkazali posamezniki, predvsem surovosti, tako da je moral sodnik izlučiti večje število igralcev. Druga ekipa, ki je bila prav tako prostra, je vtekalala v znamenju premoči Sarajevanov, ki so nezasluzeno izgubili eno točko.

Melano. — Italijanska kolezarja Coppi in Bartali ter švicarja Kubler in Kohler so bodo udeležili meseca decembra kolezarskih dirk v Argentini, Braziliji, Paragvaju in Čilu.

OBVESTILA

OPOZORILO

Sekretariat Titovih zavodov Litostroja, Ljubljana, opozarja vodstva ekakurzij iz tuzemstva, da so ekakurzije v podjetje Litostroja dovoljene samo ob nedeljah in to od 9-12 dopoldne. Ekakurzije iz tuzemstva na državne praznike niso dovoljene. Opozarjamo ustanove, ki organizirajo ekakurzije iz inozemstva, da si morejo te ogledati zavod po predhodni prijavi tudi v delavnikih, toda izključno le v času od 15. do 17. ure.

Za vsako ekakurzijo, bodisi iz tu ali inozemstva, morajo brezposelno dobiti dovoljenje za obisk ob Sveta za strojogradnje FLRJ, Beograd, brez katerega ogled zavoda ni mogoč.

Sekretariatu Litostroja je najmanj dva dni pred nameravanim obiskom sporočiti dan obiska, brezposelno tudi uru prihoda v okviru za obisk določenega časa in število udeležencev.

DAJALCEM KRVIL

Pregledi dajalcev krvi in odvzemi krvi se vrše v Zavodu za transfuzijo krvi v Ljubljani kot običajno vsak torek, sredo in četrtek, v torek in četrtek za Ljubljano, v sredo za daljaco z deželo. Zaradi pregledov prosimo, da se javite v Zavodu do 8. ure. V tem tednu naj se javijo vse krvne skupine in novi dajalci, ki žele prvič dati kri. Opozorilo: dajalec mora biti popolnoma zdrav (starost najmanj 21 let. Ker se odvzem krvi izvrši na dan pregleda prosimo, da najmanj 12 ur pred prijavo v Zavodu ne zavzivate mastnih jedi, tudi mleka ali mlečne kave ne! Dajalcem z deželo se povrnejo stroški za vožnjo v obe smeri (polniški vlak III. razred) na podlagi predloženega enosmerne vozovnice. — ne kupite povratnih!

RAZGLAS

Pozivamo vse absolvente živinorejskih šol letnika 1948-49, ki so na praksi na državnih posevstvih, da se takoj prijavijo k strokovnemu izpitu za kvalificirane delavce iz živinorejskega izpiti se bodo vršili 4. in 5. septembra pri živinorejski šoli, št. Jurij pri Celju in to iz naslednjih predmetov: živinoreja, mlekarstvo in organizacija dela v živinoreji. — Prijavi je treba priložiti zadnje šolske izpisevalce, oceno o praksi od uprave drž. posevstva ter dnevnik dela.

POZIV UPNIKOM IN DOLŽNIKOM!

Gozdarsko lesno-industrijski magazin Ljubljana, Komenskega 17, v sestavi org. enote Lesno-industrijskega podjetja, Ljubljana, prihaja po odločbi Generalne direkcije lesne industrije LRS št. K 56/1-50 z dne 12. 8. t. l. s 1. 9. v likvidacijo.

Upniki naj do 30. 9. t. l. predložijo svoje terjatve, ker jih sicer ne bomo več upostevali. Dolžniki pa se pozivajo, da v istem času poravnajo svoje obveznosti, ker jih bomo v nasprotnem primeru sodno izterjali. — Likvidacijska komisija.

POZIV UPNIKOM IN DOLŽNIKOM!

Potroknikiška zadruga z o. j. rajona I. Ljubljana, sedež Masarjeva c. 15, je po sklepu občnega zbora z dne 11. avgusta t. l. prešla v likvidacijo. Pozivajo se vsi upniki, da v enem mesecu po tretji obliki tega poziva v Uradnem listu LRS prijavijo svoje terjatve zadrugi. Pozneje prijete terjatve se ne bodo upostevalo. Prav tako se pozivajo vsi dolžniki, da do navedenega roka poravnajo svoje obveznosti zadrugi. Po tem roku se bodo obveznosti prisilno izterjale. — Likvidacijski odbor.

Napoved za torek 29. avgusta: Dalna oblačnost. V Alpbah nagnjenje h krajevnim padavinam.

DNEVNE VESTI

Sindikalno smučarsko društvo »Udarnik«, Kranj, potrebuje za svoj novo dograjen smučarski dom na Joštu pri Kranju okrbnika, večera vsega vsakršnih del. Pogoj po dogovoru. Interesenti naj se javijo pisмено ali ustno na naslov: Sindikalno smučarsko društvo »Udarnik«, Kranj, Prešernova ulica 10-1. 4678

Izobraževalno kulturno društvo »Tabur« iz Lokre priredi 3. septembra ob 17. uri v združenem domu v Dvorišji igro štridejanko: »Prisega polnočici« s sodelovanjem pevskega zbora. Po igri zabava. Igral bo orkester iz Ilirske Bistrice. Vabljeni vsi. — Odbor.

Preselitev. Podjetje za razdeljevanje električne energije DES — direkcija in Podjetje za razdeljevanje električne energije DES — Uprava za ljubljansko okrožje, Ljubljana, Parnova 49, sta se preselili v nove prostore v Črtomirovo ulico 3-a, telefon 50-21, 50-23. Nasa bančna vezja je NB Ljubljana, tek. št. 602-3012-4. 4674

PRESKRBA

DELITVE ZIVILSKIH NAKAZNIC ZA MESEC SEPTEMBER 1950

Narodna banka FLRJ Ljubljana bo delila živilske nakaznice za mesec september 1950 pri pristojnih rajonskih filijalah, in sicer: V sredo 30. avgusta od 8-11.30 zvezanim, republiškim podjetjem, uradom in ustanovam.

V četrtek 31. avgusta od 8-11.30 lokalnim podjetjem, uradom in ustanovam, od 16-18 pa uležim povzornikom.

Narodna bank podružnica 619 za Ljubljano-okolice obvešča vsa podjetja in ustanove, da se dele živilske nakaznice za september: za zvezna, republiška in lokalna podjetja dne 30. avgusta 1950, za KLO-je, pa dne 31. avgusta 1950.

KONCERTI

Prihodni koncert na magistratnem dvorišču bo v sredo 30. avgusta ob 20. Nastopila bodo solistkinja Akademije za glasbo, tovarnica Abilnova in Gerolovičeva. Sopranistkinja bosta podali prerez skozi svetovno in domačo literaturo samospeva. Posegeli bosta po staroklasčnih in klasičnih arizah, dalje so na sporedu romantične pesmi in naši samospeli. Poleg tega še arije iz svetovne literature. Pri klavirju je Pavel Sivic. Vstopnice v Knjižarni muzikali. 4694

SOLSTVO

Ravnateljstvo I. gimnazije v Ljubljani — Vegova ulica (realka) obvešča: Dopolnilni izpiti bodo 1. septembra ob 8. uri dalje. Po pravni in prvotni izpiti za vse razrede 2. septembra od 8. ure dalje. Pisarni izpiti in vsi drugi izpiti 3. septembra ob 8. uri dalje. Naknadna pisovanje v ravnateljstvu pisarni od 8-12. Podrobni razpored vseh izpitov je nabit na oglasni deski. 4676

Na Glasbeni šoli rajona I. Vegova ul. 7. se bodo v šolskem letu 1950-51 poučevali klavir, godala, pihala, harfa, solopetije, solfedio, teorija, orkester komorne vaje in zborovo petje. Do 15. septembra 1950 morajo novi učenci vložiti prijavnice za sprejemni izpit in prošnje za vpis, stari učenci pa samo prošnje za vpis. Vpisovanje bo v dneh 25. 26. in 27. septembra 1950. Podrobnosti na oglasni deski. 745

Sprejemni, popravni in razredni izpiti na Delavskem tehnikumu v Mariboru se bodo vršili 1. in 2. septembra 1950 ob 16. uri, 3. septembra pa ob 8. uri. O tem se obveščajo novovpisani kandidati, študentji in člani izpitnih komisij. Redni pouk se prične 11. septembra 1950 ob 15. uri. Lanskoletni študentji naj prinesejo k vpisu zadnje priprave 6. septembra med 15. in 18. uro. — Ravnateljstvo. 4699

RADIO

Dnevni spored za torek 29. avgusta
Poročila ob 5. 15, 6. 12.30, 15. 19, 22 in 23.30 — 5. Jutrarnji pozdrav — 5.30 Veseli zvoki — 5.50 Jutrarnja telovadba — 6.10-7. Jugoslovanska narodna in umetna glasba — 12. Zabaven glasbeni spored — 12.40 Popularen opoldanski koncert — 13.30-13.40 Delovni kolektiv »Saturnus« v teh in prejšnjih dneh — 14. Sergej Prokofjev: Peter in volk — pripoveduje Frane Milčinski, igra Orkester Radia Ljubljana p. v. Uroša Prevorka — 14.30 Nekaj o jadraniu z jadralskim letalom — 14.45 Ponorode slovenske pesmi — 15.10-15.30 M. Ravel: Bolero — Malaguena in Habanera iz »Spanske rapsodije« — 18. Irra Stojan Stenovci s svojo kapelo — 18.30 Prof. dr. Milan Serko: Kaj se imamo za naš živalski vrst — 18.45 Violinske skladbe Panca Vladigerova — 19.15 Krizež po svetu v glasu — 20. G. Puccini: La Boheme, opera v 4 dejanjih — 22.15 Zabaven nočni spored — 23.35 Konec oddaje.

KINO

LIUBLJANA UNION: Francoski film »Fantastična simfonija«, tednik. Predstava ob 16.15, 18.15 in 20.15. — **MOSKVA:** Angleški film »Daj nam danes, filmske novice 18. Predstava ob 16.15, 18.15 in 20.15. **SLOGA:** Ameriški film »Večna Eva«, aršadi mes. 28. Predstava ob 16.15, 18.15 in 20.15. — **TIVOLI:** Angleški film »Ljubavna zgodba«, tednik. Predstava nov zabaven spored. Pričetek ob 20. — **TRIGLAV:** Premiera italijanskega filma »Rigoletto«, tednik. Predstavi ob 18 in 20. — **SISKA:** Francoski film »Seme v vetru«, tednik. — Predstava ob 20. — **LITOSTROJ:** Jugoslov. film »Jezero«, tednik.

MARIBOR PARTIZAN: Ameriški film »Ljubavna pesem«, tednik. — **UDARNIK:** Angleški film »Ne zapusti me«, tednik. — **SOLA LETNI:** Sovjetski film »Naradina v Bahari«, tednik. — **ROTOVZ LETNI:** Sovj. film »Obveščevalci«, tednik. **METROPOL:** Avstrijski film »Dolga pot«, tednik. — **LETNI:** Sovjetski film »Obveščevalci«, tednik.

KAMNIK: Angleški barvni film »Blanche Furrys«, tednik. **JESENICE MESTNI:** Sovjetski film »Pot do slave«, tednik. **KRANJ STORZI:** Ameriški film »Gentleman Jim«, tednik. **BLED:** Ameriški film »Večna Eva«, tednik. **PTUJ:** Sovjetski film »Bokarje«, tednik. **NOVO MESTO:** Sovjetski film »Abajeva pesem«, tednik.

Kino »Storič« Kranj sporoča obiskovalcem, da bo predpredaja vstopnic od 1. septembra dalje od 14-20 za vse predstave. Ob nedeljah za predstavo ob 15. uri bo predpredaja ob 10-12 od 14-20 pa za druge predstave.

VESTI IZ MARIBORA

Dežurstvo lekarn: **Torek 29. avgusta:** III. mestna lekarna, Trg Rdeče armade 3.

OGLASI

LISTNICO z denarjem in osebnimi dokumenti sem izgubil dne 27. t. m. v kolonovski restavraciji v Celju. Najditega prosim, da vrne dokumente na naslov: Zgodilnik Janko, bolnica za duševne bolezni, Ljubljana - Polje. Denar naj obrzdi za nagrado. 4681

AKTOVKO sem izgubil 26. avgusta na Celjski Linhartovi ali Tyrševi cesti Najditega naj je vrne na Letonja, Tyrševa 41. 4673

V VLAUKU, v katerem so se vozili pionirski od Celja do Jesenice, je bila izgubljena temno modra odeja z rjuho. Najditega prosim, da vrne dokumente na podružnico »Ljudske pravice«, Jesenice. 4683

TRI TRITONSKE TOVORNE AVTOBIOLE (2 na nafto, 1 na bencin), v brezhibnem stanju, zamenjamo za osebe avtomobile. Reflektanti naj se obrnejo na Mostev avtopodjetje, Ilirska Bistrica (uprava) tel. 139. 4663

CRNO LISTNICO z okrog 1500 din. raznih dokumentov in industrijskimi točkami sem izgubil ob 20. do 23. t. m. na naslov: Miklavž Kog Lutomer. Najditega prosim, da vrne dokumente, denar naj obrzdi za nagrado. Podkrižnik Aleksander, poslovodja KZ Sv. Miklavž pri Ormožu. 4682

OSMRNICE

Potrki javljamo, da nam je umrla naša dobra žena mati, stara mati in sestra **MARIJA ŠPERNE**. Pogreb bo v torek ob 16.30 h na živalski večinu sv. Marije. — Zaljubljeni mož Alojzij, hčerki Marija Ivančič in s. Fides, vnuka Igor in Marko ter ostalo sorodstvo.

Uprava Podjetja železniskih restavracij Ljubljana sporoča, da je nenadoma umrla naš tovar. **EGIDIJ KOBELE**, poslovodja kolektivne okrepčevalnice Postojna. Pogreb bo v torek ob 16.30 uro v živalski večinu Postojna na domačem pokopališču v Postojni. Delovni kolektiv Podjetja žel. rest. za bo obrzdi za trajnem spominu. 4684

Sindikalna podružnica Glasnega odbora Ljudske tehnike Slovenije sporoča žalostno vest, da se je pri izvrševanju